

Leder for elsikkerhet - instruks

1. Hensikt og omfang

Instruksen er forankret i STY-600103 Elsikkerhet ved høyspenningsanlegg – prosedyre.

Instruksen gjelder personell som utøver funksjonen leder for elsikkerhet (LFS) ved arbeid på eller nær ved Bane NORs høyspenningsanlegg inkl. Energi og Eiendom AS sine anlegg.

Instruksen skal bidra til at LFS har forståelse for sitt ansvar ovenfor elsikkerheten, samt beskrive arbeidsoppgaver som påfaller LFS. Videre bidrar instruksen til at alt arbeid planlegges og gjennomføres på en sikker måte og iht. forskrift om sikkerhet ved arbeid i og drift av elektriske anlegg (FSE).

2. Beskrivelse

Personell som skal ivareta rollen som LFS må gjennomføre opplæring hos Jernbaneskolen, etter gjennomført opplæring vil vedkommende bemyndiges med elsikkerhetskort.

Virksomheter som leverer LFS til Bane NOR er omfattet av Bane NORs Godkjenningsordning og skal være registrert i Elvirksomhetsregisteret.

2.1. Ansvar og myndighet

LFS er ansvarlig for å kontakte leder for kobling (LFK) for å bli utpekt og få tillatelse til å starte opp arbeidet iht. gjeldene elsikkerhetsplan.

Utpekingen skal være tilknyttet et elsikkerhetsansvar ovenfor et arbeid/arbeidslag. LFS kan selv kun delta i arbeidet dersom det ikke medfører økt risiko for elsikkerheten. All kommunikasjon med LFK skal foregå direkte og på norsk, det er ikke tillatt med bruk av tolk, iht. FSE.

Elsikkerhetskort utstedes iht. STY-605773, spørsmål og behov sendes til elsikkerhetskort@banenor.no

2.2. Leder for elsikkerhet

- Bane NOR opererer med ulike LFS funksjoner med ulike forutsetninger og krav.
 - LFS kode 2428 gjelder for de med relevant kompetanse og som oppfyller kravene til å arbeide i Bane NOR Energi sine elektriske anlegg
 - LFS kode 2429 gjelder for de med relevant kompetanse og som oppfyller kravene til å arbeide i Bane NORs kontaktledningsanlegg og i nettstasjoner/forsyningsanlegg
 - Kan være LFS for alle arbeidsformer og sende inn elsikkerhetsplaner
 - LFS kode 2431 gjelder de som ikke har relevant kompetanse, men som oppfyller kravene til å arbeide i Bane NORs kontaktledningsanlegg frem til 20.03.2027
 - Kan vurdere, delta i planlegging samt utføre rollen som LFS
 - Elsikkerhetsplaner må sendes inn av LFS med kode 2429
 - Kan ikke være LFS etter arbeidsmetode «Arbeid på frakoblet anlegg» på det som er definert som komplekse KL anlegg, se E-sirkulære 2025-21

2.3. Krav til LFS

Bane NOR stiller krav til at LFS skal:

- Kjenne til krav i Arbeidsmiljøloven §10 om arbeidstid
- Kjenne til at de er underlagt Jernbanelovens §§3a og 3b om ruspåvirkning og pliktmessig avhold
- Være oppdatert i, og overholde, de til enhver tid gjeldene og relevante krav i forskrifter, trafikregler for jernbanenettet (TJN), STY-dokumenter og E-sirkulærer

2.3.1. Kompetansekrav

Det er satt krav til at LFS 2428/2429 skal inneha relevant kompetanse iht. Forskrift om elektroforetak og kvalifikasjonskrav for arbeid knyttet til elektriske anlegg og elektrisk utstyr (FEK).

Med relevant kompetanse menes fagbrev av typen energimontør, energioperatør, kontaktledningsmontør, e-verksmontør gruppe A eller B, eller togelektriker.

2.3.2. Virksomhetskrav

Bane NORs Godkjenningsordning gjelder for virksomheter som leverer LFS 2429/2431.

Personell som er ansatt i ikke-godkjente virksomheter vil ikke kunne levere tjenester i rollen som LFS, dette gjelder også dersom virksomheten mister sin godkjenning.

Leverandører av personell med LFS 2428 er fritatt kravet om godkjenning iht. Godkjenningsordningen.

2.4. Utpeking av LFS

Bane NORs elkraftsentraler/Energis driftssentral ved LFK er bemyndiget av sakkyndig driftsleder/driftsansvarlig Bane NOR til å utpeke godkjent personell til å ivareta funksjonen LFS.

LFS skal før et arbeid alltid kontakte LFK, for å bli utpekt iht. gjeldene og godkjent elsikkerhetsplan. Kun personer med gyldig elsikkerhetskort kan utpekes som LFS, utpeking kan foretas muntlig.

LFS skal etter arbeidet er ferdigstilt eller ved vaktskifte kontakte LFK for å bli utmeldt.

2.5. Oppgavebeskrivelse

LFS skal delta i planleggingen, og sørge for at aktiviteten planlegges og utføres iht. FSE og Bane NORs styrende dokumenter. Videre er LFS ansvarlig for å:

- Være kjent med anlegget det skal arbeides på før planlegging og arbeid påbegynnes
- Gjøre seg kjent med arbeidet som skal utføres og på bakgrunn av dette gjennomføre en risikovurdering for å velge arbeidsmetode, nødvendig utstyr, verneutstyr og valg av personell
- Vurdere arbeidets omfang og om arbeidet har behov for LFS til å ivareta elsikkerheten
- Vurdere behov for bruk av overvåker iht. STY-600098 Bruk av overvåker
- Utarbeide og sende inn elsikkerhetsplan iht. STY-605543

- Kontakte LFK og oppgi fullt navn for å bli utpekt før oppstart av arbeid og informere om hvilken elsikkerhetsplan det skal arbeides etter og hvilke sikkerhetstiltak som skal benyttes
- Benytte orange markeringsvest for å skille seg ut fra resterende personell. Markeringsvesten skal synliggjøre hvilken funksjon vedkommende har (LFS, eller LFS/HSV)
- Etablere nødvendige sikkerhetstiltak i samarbeid med godkjent 2. person
 - Bruk av 2. person ved frakobling skal gjennomføres iht. STY-604128
- Gjennomføre oppstartssamtale og informere om arbeidsområde og elsikkerhetstiltak
- Gjennomføre en sikker jobb analyse (SJA) før arbeidet starter opp for å identifisere og håndtere potensiell restrisiko ved arbeidet
- Gi tillatelse til å igangsette arbeid på eller nær ved Bane NORs elektriske anlegg
- Være innenfor se og høreavstand fra arbeidslaget så lenge det pågår aktiviteter
- Kontinuerlig vurdere elsikkerheten på arbeidsstedet, inkludert ytre påvirkninger som kan påvirke personellets sikkerhet. Ved usikkerhet skal arbeidet avbrytes, dette kan være som følge av lyn, sterk vind eller snøstorm
- Informere arbeidslaget om at arbeidet er/må avsluttet(s) og at anlegget skal betraktes som spenningssatt
- Kontakte LFK når arbeidet er avsluttet og melde anlegget klart for spenningssetting, LFS skal også melde seg ut, eventuelt melde om vaktskifte

2.6. Personer under opplæring som LFS

Ved arbeid hvor personer under opplæring som LFS (aspiranter) skal øve på kontakt med LFK skal dette informeres om ved å skrive dette i elsikkerhetsplanen for det aktuelle arbeidet.

Foreslått LFS for arbeidsoppdraget skal ha bemyndigelse 2428/2429/2431 og person under opplæring skal ha gjennomgått modul 1 og 2 i LFS opplæringen som likestilles opplæring som 2. person. Begge skal være ført opp på gjeldende elsikkerhetsplan.

Ved arbeidsoppstart skal LFS kontakte LFK og be om utpeking iht. Elsikkerhetsplan og be om eventuelle bryterkoblinger. Så skal LFS varsle LFK om at aspirant tar over telefonen for å øve på kommunikasjon.

Ved avslutning av arbeid skal det gjøres etter tilsvarende rutine.

2.7. Tilbakekalling av bemyndigelse

Bemyndigelse som LFS kan tilbakekalles ved:

- Brudd på Arbeidsmiljøloven § 10 om arbeidstid.
- Brudd på Jernbanelovens § 3a og 3b om ruspåvirkning og pliktmessig avhold.
- Beviste brudd på lover, forskrifter og Bane NORs regelverk som er av betydning for tjenesten eller om han/hun ellers ikke oppfyller vilkårene for å være LFS eller forøvrig ikke anses skikket.

2.8. Referanse

Dokument-tittel	Dato
Lov om arbeidsmiljø, arbeidstid og stillingsvern mv. (Arbeidsmiljøloven)	LOV-2005-06-17-62
Lov om anlegg og drift av jernbane, herunder sporvei, tunnelbane og forstadsbane m.m. (Jernbaneloven)	LOV-1993-06-11-100
Forskrift om sikkerhet ved arbeid i og drift av elektriske anlegg med veiledning (FSE)	FOR-2006-04-28-458
Forskrift om elektroforetak og kvalifikasjonskrav for arbeid knyttet til elektriske anlegg og elektrisk utstyr (FEK)	FOR-2006-04-28-458
Elsikkerhet ved høyspenningsanlegg – prosedyre	STY-600103
Bruk av verneutstyr i eller ved Bane NORs infrastruktur – instruks	STY-600575
2. person ved frakobling– instruks	STY-604128
Bruk av overvåker – instruks	STY-600098
Elsikkerhetsplan - instruks	STY-605543
Elsikkerhetskort - instruks	STY-605773

3. Revisjonsoversikt

Rev nr	Dato	Hovedendring
023	08.04.2026	Endring av krav ved opplæring av nye LFS, samt funksjonalitet rundt LFS 2431